

րաց, ոչ երկնաբերձ կոթողք կամ բրգունք, և ոչ իսկ ներդաշնակ երաժշտութիւնք, զի առ այն, ըստ ռամիկ բացատրութեան՝ Մարդոռս արիւնը կը քաշէ:

Ահա այդ զգացմամբ տրոփեց սիրտս, երբ զկնի տեսանելոյ Եւրոպայի հոյակապ տաճարները Ս. Պետրոս, Ս. Պողոս Հռովմայ, Տիրամօրն Փարիզու, սուէգմբէթն Անկարողաց (des invalides), Ս. Մարկոս Վենետկոյ, Մայր եկեղեցին Միլանու, Ս. Սոփիա Կ. Պոլսոյ, Ս. Ստեփանոս Վեննայի, տեսայ հեռուէն տխրագոյն եկեղեցին Հայոց Իլվովի այն զգացումը տասնապատկեցաւ՝ երբ վաղ առաւօտու երիցունք շարուած 'ի դասուն ժամասացութիւնք սկսան, վայելուչ ձևով, շարականները գնացք երգելով, այլ ամենայն բառ որոշ և գեղեցիկ արտասանելով: Այդ տաճարին մի անկիւնը քաշուած, ուշադրութեամբ կը փափաքէի միտ դնել պաշտաման. սակայն հարկ է խոստովանիլ, թէ և անձամբ ներկայ, լսելեացս մէջ կը հնչէին հայկական բառեր, այլ մտօք բազմադարեան պատմութեան մէջ կը ծփայի, հազարաւոր մղոն հեռուն, Բագրատունիք, նոցա ոստանը Անին, և այլն, փոխն 'ի փոխ կը պատկերանային մտացս մէջ:

Ժամերգութենէ վերջը յայտնեցի սրտիս գոհութիւնը Գերապատիւ ասպնջականիս, որ մեծապէս հաճեցաւ, և երկու օր մնալով յԻլվով երկաթի ճամբով դէպ 'ի Կամենից ճանապարհ ելայ: Հասայ Փոտ-Վոլոչիսկ, որ սահման է ընդ մէջ Աւստրիոյ և Ռուսիոյ. աստի Կամենից գնալու երկաթի ճանապարհ չկայ և ոչ խճաքար ճամբայ: Աշնանային անձրևոտ էր օդն, ճանապարհին ծանօթք զգուշացուցին զիս, զի վաթսուն վերստ պէտք էր կա-